

باسمه تعالی

محمدعلی رجبی

عضو پیوسته فرهنگستان هنر

فرهنگستان هنر جمهوری اسلامی ایران بر اساس وظیفه اصلی خود، یعنی پژوهش راه‌های احیای هنرهای اصیل اسلامی ایرانی و کمک به رونق این هنرها، همچنین بررسی موانع رشد هنری و اقتصادی آنها، اقدامی نمادین برای تهیه *شاهنامه‌ای* مصور به دست استادان نگارگر معاصر کرد. انتخاب *شاهنامه* می‌توانست پاسداشت زحمت تاریخی ابوالقاسم فردوسی، شاعر و حکیم بزرگ ایرانی و شیعی، در نظام جمهوری اسلامی ایران تلقی شود و از طرفی نیز رویکرد جدید هنرمندان معاصر نسبت به این اثر جاودان پارسی را نمایان سازد.

به این منظور شورایی از هنرمندان و ادیبان تشکیل و مقرر شد آقای دکتر خاتمی (استاد زبان و ادبیات فارسی) صحنه‌هایی از *شاهنامه* را انتخاب کنند و در صورت لزوم، توجیه و تفسیرهای هنری را نیز به نگارگران مدعو بیاموزند تا ایشان با معرفت و شناختی بیشتر، آثار خود را به منصفه ظهور رسانند. همچنین بنا شد با توجه به رنج سی‌ساله فردوسی، که در اشعار خود به آن اشاره کرده است، تعداد ۳۰ اثر تهیه شود. بدین شکل که بعضی از استادان دو و بعضی نیز یک اثر را به انجام رسانند. موضوعات بین هنرمندان تقسیم شد و هر یک از ایشان آثار خود را انجام و تحویل دادند.

لازم به ذکر است که *شاهنامه‌های* مصور قدیمی به سبب شیوه و سبک خاص رایج در هر دوره تاریخی دارای یکدستی و هماهنگی تصویری است، اما در عصر حاضر با توجه به گوناگونی سبک‌ها و شیوه‌های اجرایی نگارگران معاصر، شاهد این نوع یکدستی و هماهنگی در مصورسازی *شاهنامه* نیستیم. شاید در صورت چاپ و انتشار این آثار، نشانی از تحولات جدید یافت شود که مبین درراه‌بودن حرکتی سخت پس از فترتی چندساله باشد. از تصمیمات ویژه‌ای که به هنرمندان اعلام شد، هماهنگی مضامین ارائه‌شده با مسائل روز و جهان معاصر بود؛ البته این کار خطیر، به‌جز برای چند اثر، شکل اجرایی نیافت.

در مجموع این حرکت فرهنگی را که در نوع خود بسیار قابل تقدیر است، می‌توان تحولی در مدیریت یک کار گروهی هنری در زمینه هنر نگارگری در دوره معاصر دانست و امید است ضمن چاپ و انتشار این آثار نفیس، امکان مجدد چنین برنامه‌ای فراهم شود.

من الله توفیق